

Mobiele technologie, EXCLUSIEF EXTRAATJE OF INCLUSIEF IEDERS STEM?

Carolien Frijns & Jeroen Lievens

Over de auteur

CAROLIEN FRIJNS

is onderzoeker aan het Centrum voor Taal en Onderwijs (KU Leuven).

JEROEN LIEVENS

is docent Engels en communicatieve vaardigheden aan de Faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen (KU Leuven).

Leerlingen gebruiken dagelijks mobiele technologie. Tijdens de pauzes wisselen ze foto's uit via WhatsApp, in het weekend kijken ze series op hun tablets of laptops en als je even niet oplet, duiken de toestellen ongevraagd in je les op. Maar wat als je mobiele technologie functioneel kunt inzetten, met een emancipatorisch doel? Om het onderwijs toegankelijker te maken voor leerlingen met een beperking bijvoorbeeld? Om de lessen beter af te stemmen op de behoeften van je leerlingen? Of om leerlingen meer levensechte taken te laten uitvoeren en hen daarbij op maat te ondersteunen?

Die vragen stelden onderzoekers en docenten zich in het OOF-project "Touch Teach Learn" (Associatie KU Leuven). Op basis van een literatuurstudie en pilootprojecten in het hoger onderwijs ontwikkelden ze de website Touch2Learn (www.touch2learn.be). De website richt zich op docenten, studenten en ondersteuners. Docenten kunnen er grasduinen in een werkvormdatabank, gekoppeld aan praktijkvoorbeelden en bruikbare apps. Studenten vinden er studiegerelateerde apps en apps ter ondersteuning van een functiebeperking. Het luik voor ondersteuners ontsluit informatie over ICT-voorwaarden en beleidsmatige aspecten, bijvoorbeeld over hoe je een vernieuwingsproces op school kunt initiëren en ondersteunen.

DIFFERENTIËREN IS OPENINGEN CREËREN

Op de website vind je ook specifieke werkvormen gericht op differentiëren. Maar differentiëren aan de hand van

mobiele technologie, hoe doe je dat? En werkt dat? Differentiëren begint bij het creëren van openingen waarin je de ruimte hebt om leerlingen op maat te ondersteunen. Mobiele technologie kan daarbij helpen. Maar belangrijker dan welke technologie je kiest, is de vraag in welk didactisch kader je mobiele technologie inzet. Een taakgericht kader is erg geschikt om de openingen te creëren die je nodig hebt om te kunnen differentiëren. In een taakgerichte omgeving leren leerlingen door in een veilig klimaat volop met betekenisvolle taken te mogen experimenteren, terwijl ze in interactie gaan met anderen. Hoe dat er concreet uitziet, bekijken we aan de hand van vier praktijkvoorbeelden.

VOORBEELD 1: DE TAALLES

Een eerste voorbeeld is het gebruik van realistische casussen in de taallessen. Zo krijgen de leerlingen van Jurgen Stevens, docent Frans (Sint-Aloysiuscollege, Ninove), casussen over verkeerssituaties voorgeschoteld. Elk groepje krijgt een andere casus, waarbij er steeds sprake is van een probleem. Een eerste casus gaat over een verkeersongeval waarover onduidelijkheid bestaat: wat is er nu eigenlijk gebeurd? Een journalist komt ter plaatse en interviewt buurtbewoners. In een tweede casus is er sprake van onenigheid over een aanrijding. Een boze autobestuurster haalt haar tablet erbij en begint de situatie te filmen, om de nodige bewijzen voor de verzekeringsmaatschappij te verzamelen. Terwijl de groepjes leerlingen in en rondom de school met hun casus aan de slag gaan, heeft de docent de ruimte om hen te ob-

serveren en op maat te ondersteunen. Na de les bezorgen de leerlingen de filmpjes aan de docent (zie "Meer" > "Filmpjes" op de eerder vermelde website voor een voorbeeld). In de volgende les kruipen de leerlingen in de huid van de doelgroep, bijvoorbeeld de verzekeringsagent die het verhaal van de boze autobestuurster beoordeelt.

VOORBEELD 2: EEN PROJECT OF STAGE

Mobiele technologie kun je ook inzetten in een project of stage, bijvoorbeeld om de fysieke afstand met je leerlingen te overbruggen en hun traject procesgericht op te volgen en te ondersteunen. Studenten Lerarenopleiding Lager Onderwijs (UCLL) nemen hun smartphone of tablet mee naar hun stageschool waar ze zichzelf regelmatig filmen terwijl ze lesgeven. De filmpjes delen ze met medestudenten en lerarenopleiders op een gesloten online platform. Daar geven ze elkaar een aantal "tops" (wat al goed gaat) en "tips" (wat beter kan), afgestemd op hun leervraag.

VOORBEELD 3: DE GROTE KLAS

Mobiele technologie is ook erg geschikt om openingen te creëren waar dat soms moeilijker is, bijvoorbeeld in een grote klas of hoorcollegeachtige setting. De app *Mentimeter* kun je inzetten om te peilen naar de voorkennis en ervaringen van je leerlingen: die kunnen ideeën en suggesties insturen, waarop de leerkracht dan kan ingaan. Via de app *Tricider* kun je leerlingen ook ideeën voor een bepaald vraagstuk laten insturen. Vervolgens kun

je leerlingen laten stemmen voor het beste idee en argumenten voor hun keuze laten insturen. Als je leerlingen wil laten brainstormen en de ideeën van de volledige klas in één oogopslag vil presenteren, dan kun je bijvoorbeeld *Padlet* inzetten.

VOORBEELD 4: BEGELEIDING VAN LEERLINGEN MET EEN BEPERKING

Naast het vormen van heterogene groepen waarin leerlingen met en zonder beperking samen betekenisvolle taken

uitvoeren, kun je specifieke apps voor leerlingen met een beperking inzetten. Een greep uit de mogelijkheden: met *Speech To Text Translator* kunnen leerlingen hun paper dicteren (in plaats van typen), met *Voice Dream Reader* kunnen ze tekst laten voorlezen en aan de hand van *HEARE* kunnen slechtziende leerlingen hun eigen 3D-audioroute uitstippelen.

DE BESTE APP BEN JE ZELF

Wat doet het gebruik van mobiele technologie met leerlingen? Uit de pilootprojecten blijkt dat leerlingen haarfijn aanvoelen wanneer mobiele technologie

zinnig ingezet wordt, of wanneer je technologie bij wijze van spreken "als een post-it" op het vak plakt, zonder ze te integreren. Als het lukt om mobiele technologie functioneel en interactief in de les te integreren, dan voelen leerlingen dat hun inbreng telt. Het inzetten van apps leidt dus niet automatisch tot beter onderwijs of betere differentiatiepraktijken, en dé differentiatieapp bestaat niet. Zoals uit heel wat onderzoek blijkt, kan mobiele technologie wel degelijk helpen bij het creëren van een krachtige leeromgeving voor alle leerlingen, maar het blijft nog steeds de docent die het verschil maakt. De beste app ben je dus zelf.

Zelf aan de slag

Op de website www.touch2learn.be vind je meer informatie over de apps die in deze bijdrage worden vermeld. Klik op 'Docenten' > 'Ik wil differentiëren', of op 'Studenten' > 'Ik wil ondersteuning bij een beperking'.

